

Μιχάλης Μακρόπουλος
Έλένη Κοφτεροῦ

Ἄρης

Ἐπιστολική νουβέλα

Ἀγαπημένη μου Ἑλένη,

Βρίσκομαι δεκάδες ἑκατομμύρια χιλιόμετρα μακριά, ἀλλὰ τὸ μήνυμά μου δὲ θὰ κάνει παραπάνω ἀπὸ εἴκοσι λεπτὰ νὰ φτάσει σ' ἐσένα, φέρνοντάς με κοντὰ σου. Συναρμολογήσαμε τὸ θόλο μὲ τὰ ὑδροπονικὰ θερμοκήπια ποὺ θὰ μᾶς δίνουν ἀέρα, νερό, τροφή. Τώρα καθόμαστε οἱ τρεῖς μας —ἐγώ, ὁ Πιέρ, ὁ Ἴβάν— κι ἔξω, πρὸς κάθε μεριά, ἀπλώνεται ὁ ἔρημος πλανήτης. Ὁ κόσμος μου πιά.

Δὲν πιστεύω στὴν ψυχὴ, τὸ ξέρεις. Ἀλλὰ τί ἔναι αὐτὸ ποὺ ἄφησα πίσω, στὸν δικό μας κόσμο; Νιώθω σὰν νὰ εἶμαι ἐδῶ καὶ νὰ μὴν εἶμαι. Λὲς κι ὀλοένα περιμένω κάτι νὰ ξεπροβάλει ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα αὐτοῦ τοῦ ξένου πλανήτη. Σὰν νὰ τὸ βλέπω μὲ τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ κάποιες φορές, ποὺ τυχαίνει νὰ μὴν κοιτάζω ἔξω· γυρνῶ ἀπότομα κι εἶναι μόνο ἔρημος — ἡ ἔρημος τοῦ Ἄρη— ὡς ἐκεῖ ποὺ φτάνει τὸ μάτι.

Ὁ Πιέρ εἶναι εὐχάριστος τύπος· ποτὲ δὲ χάνει τὸ κέφι του. Ὁ Ἴβάν εἶναι πιὸ βαρὺς, προσηλωμένος πάντα σ' ὅ,τι ἔχει νὰ κάνει. Εἶναι ἀξιολογῆσιμες ἐπιστήμονες καὶ οἱ δύο, ἀφοσιωμένοι στὸ σκοπὸ μας — ξέρεις ἄλλωστε μὲ πόση προσοχὴ μᾶς ἐπέλεξαν.

Εἶναι τόσα αὐτὰ ποὺ θέλω νὰ σοῦ πῶ, Ἑλένη, ποὺ δὲν ξέρω τί ἄλλο νὰ γράψω. Γιατί πῆρα τὴν ἀπόφαση νὰ φύγω; Καὶ γιατί μ' ἄφησες; Πίστευα πὼς ἤξερα τὴν ἀπάντησιν καὶ στὰ δύο. Τώρα δὲ θυμᾶμαι πλέον ποιά ἦταν.

Ἀνοίγοντας ἓνα ντουλάπι στὸ νέο μου σπίτι, ποὺ δὲ θυμίζει καθόλου σπίτι, θυμήθηκα ξαφνικὰ ἐκεῖνο τὸ

ντουλάπι στην κουζίνα, τὸ τελευταῖο ἐπάνω ἀριστερά, πού 'χε κρεμάσει λίγο κι ἔπρεπε νὰ τὸ τραβᾶς μὲ δύναμη γιὰ νὰ ἀνοίξει καὶ νὰ τὸ χτυπᾶς γιὰ νὰ κλείσει. Ἐδῶ ὅλα εἶναι ὀλοκαίνουργια κι ἀνοιγοκλείνουν ἀθόρυβα.

“Ὅταν κοιτάζω γιὰ πολλή ὥρα ἔξω, τὸν ἄγονο πλανήτη, ξαφνιαζομαι νιώθοντας μιὰ παρουσία πίσω μου κι ἀντικρίζοντας, μὲ τὸ πού γυρνῶ, τὸν ἕναν ἀπ' τοὺς δύο συντρόφους μου. Λὲς καὶ ἡ ἐρημιὰ γύρω ἔχει κάτι ἄυλο πὸ ἀπλώνεται καὶ μέσα μας μεταμορφώνοντάς μας, κἀνοντάς μας ἐπίσης ἄυλους. “Ὁμως τί νόημα ἔχει αὐτὸ πὸ ἔγραψα τώρα δά; Δὲν ξέρω. Εἶπα νὰ τὸ σβήσω, μὰ ὕστερα τὸ ἄφησα. “Ὅλα ἐδῶ ἔχουν νόημα, οἱ σκέψεις, τὰ ὄνειρα, πάνω ἀπ' ὅλα ὅ,τι θυμᾶμαι – γιὰτὶ ὁ Ἄρης ὁ ἴδιος δὲν ἔχει κανένα νόημα· οἱ πέτρες καὶ τὸ χῶμα δὲν ἔχουν νόημα ἂν ἕνα χέρι δὲν τὶς πιάσει καὶ δὲν τὸ σκαλίσει. Ἐμεῖς θὰ τοῦ δώσουμε αὐτὸ τὸ νόημα – ὁ θόλος μας εἶναι ἕνας μικρὸς σπόρος ζωῆς.

Θά 'ναι μιὰ μάχη ἀνάμεσα στὸν πλανήτη καὶ σ' ἐμᾶς τοὺς τρεῖς. Τὸ στήριγμά μου εἶσαι ἐσύ.

Ἀγαπημένε μου,

Διαβάζω ξανά και ξανά τὸ πρῶτο σου μήνυμα καὶ νιώθω ὅτι δὲν ἔφυγες ποτέ. Παράξενο στ' ἀλήθεια, ἀφοῦ, πρὶν φύγεις, ἔνιωθα συχνὰ ὅτι δὲν ἦσουν ἐδῶ. Τὸ ἀντικαθρέφτισμα τῆς παρουσίας σου ὑπῆρξε ἡ ἀπουσία. Χαίρομαι, ἀγαπημένε μου, πὸν τὰ μηνύματά σου θὰ φτάνουν σὲ εἴκοσι λεπτά, σὲ πραγματικὸ χρόνο ἴσως, ἀφοῦ στὴ γήινη, δική μου καθημερινότητα σχεδὸν τίποτα δὲν ἀλλάζει σὲ τόσο λίγο χρόνο. Τὸ μόνο πὸν προλαβαίνει κανεὶς σὲ εἴκοσι λεπτά εἶναι νὰ πεθάνει. Δὲν ξέρω γιατί σ' τὸ γράφω τώρα αὐτό.

Πιστεύω στὴν ψυχὴ, ὅμως δὲ μοῦ ἔχει φανερωθεῖ παρὰ μόνο στὸ περίγραμμα τῶν μικρῶν πραγμάτων. Κάθε τόσο ἀνοίγω τὴν ντουλάπα μας καὶ κοιτῶ ἐκεῖνο τὸ λευκὸ πουκάμισο πὸν σοῦ εἶχα χαρίσει πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Εἶναι ἀξιοσημείωτο τὸ πῶς διατηρεῖ ἀκόμα τὴν ἀπαλὴ λευκὴ του λάμψη. Τὸ ἀγγίζω κι ἓνα ἀνεπαίσθητο θρόισμα μὲ διαπερνᾷ. Καὶ τότε σκέφτομαι πῶς ἴσως αὐτὸ νὰ εἶναι ἡ ψυχὴ. Ἡ ἀντήχηση τῆς ἀφθαρτῆς λευκότητος.

Ἡ ἀπουσία σου δὲν εἶναι μόνο ἓνα βασανιστικὸ αἶσθημα ἔλλειψης· ἀποκτᾷ ὑπόσταση καὶ βάθος μέσα ἀπ' αὐτὰ πὸν μοιραστήκαμε.

Καθετὶ πὸν μὲ περιβάλλει — τὰ ἔπιπλα, ὁ ὑπολογιστής, ἡ βιβλιοθήκη μας — ἐκπέμπει τὴν ἀπουσία σου. Μὴ φανταστεῖς ὅτι ἡ Γῆ δὲν εἶναι ἔρημη χωρὶς ἐσένα, ἀλλὰ ὁ καιρὸς περνᾷ προσπερνώντας τὴ δική μας μελαγχολία, κι ἐγὼ θὰ σοῦ μιλῶ γιὰ ὅλα αὐτά, ὅσο ἐσύ θὰ δίνεις τὴ μάχη σου μὲ τὸν ἄγρονο πλανήτη.

Τὸ ντουλάπι τῆς κουζίνας ἔχει χαλάσει, ὅμως δὲ θὰ τὸ φτιάξω. Θὰ τὸ χτυπῶ κάθε φορά γιὰ νὰ κλείσει, μήπως ἀκουστεῖ τὸ ἀγκομαχητὸ τοῦ ἀρχαίου δέντρου.

Ἐλπίζω νὰ γίνετε φίλοι ἐσὺ καὶ οἱ σύντροφοί σου στὴν ἀποστολή. Νὰ ἀκοῦς μουσικὴ στίς ἐλεύθερες ὥρες σου, καλέ μου. Λένε πὼς ἡ μουσικὴ εἶναι τὸ μόνο θαυμαστὸ ἐπίτευγμα τοῦ πολιτισμοῦ. Συμφωνῶ ἀπόλυτα μ' αὐτό. Ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει οὔτε ἓνα λουλούδι, ἓνα κελῆρ-δισμα, μιὰ ἀστραπή, ἡ μουσικὴ εἶναι καταφύγιο.

Δὲ βρίσκω ἄλλες λέξεις, γι' αὐτὸ θὰ σ' ἀποχαιρετήσω μὲ χρώματα ποὺ βλέπω αὐτὴ τὴ στιγμή ἀπ' τὴ βεράντα μας. Μιὰ γαλαζοπράσινη ἀπόχρωση ποὺ πῆρε τὸ βουνὸ τούτῃ τὴν ὥρα ἀντιπροσωπεύει τὴ λέξη «νοσταλγία», τὸ μὲν τῆς θάλασσας καθὼς συντρίβεται ἡ μέρα εἶναι συνώνυμο τῆς μοναξιᾶς, κι αὐτὸ τὸ ἄχρωμο σύννεφο ποὺ πλησιάζει ἴσως μοιάζει μὲ βραδινὸ ἐφιάλη. Ὅμως τὸ λευκοκίτρινο ποὺ σκεπάζει τὸν μπροστινὸ μας κῆπο εἶναι ἀτόφιο χαμομήλι.

Πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα μοῦ λείπει ἡ φωνή σου. Οἱ πιὸ ὄμορφες νύχτες μας ἦταν ὅταν μοῦ διάβαζες τὴ βιογραφία τοῦ Μότσαρτ πρὶν κοιμηθοῦμε. Θυμᾶσαι;

Σὲ σκέφτομαι καὶ σ' ἀγαπῶ πάντα. Νὰ προσέχεις τὸν ἑαυτὸ σου καὶ τοὺς συντρόφους σου.

Μακάρι ὁ θόλος σας νὰ βλαστήσει ζωὴ καὶ νὰ ἐξορίσει κάθε φόβο.

Δὲ θέλω νὰ εἶσαι λυπημένος. Οἱ λέξεις θὰ μᾶς συντρέξουν.

Ἐλένη

Ἀγαπημένη μου Ἑλένη,

Μὲ τὸ προηγούμενο μήνυμά μου σὲ ἀνησύχησα ἴσως, μὰ δὲν ὑπάρχει λόγος: ἓνα κέλυφος κανονικότητας περιβάλλει πιά τὴ ζωὴ μας καὶ τὶς μέρες μας ἐδῶ. Φορώντας τὶς θερμικὲς μας στολές, γιὰτὶ ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἕκατὸ φορὲς πιὸ ἀραιή ἀπὸ τῆς Γῆς κι ἔχει παγωνιά, συλλέγουμε δείγματα γι' ἀνάλυση — τρεῖς κόκκοι ζωῆς, ἔμεῖς, στὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ πλανήτη. Μερικὲς φορὲς, ἐκεῖ πού σκύβω νὰ μαζέψω μιὰ πέτρα, νιώθω ὅτι μᾶς βλέπω ἀπὸ ψηλὰ καὶ τότε μᾶς φαντάζομαι σὰν μικροσκοπικὰ παράσιτα.

Μὲ τὴν ἀπόλυτη ὁμοιομορφία τῆς ὕλης του, ὁ Ἄρης ἔχει γκρεμίσει τὸ φράγμα ἀνάμεσα στὴν πραγματικότητα καὶ τὴ φαντασία καὶ στὴ θέση του τώρα ὑπάρχει μιὰ διαπερατὴ μεμβράνη. Ἡ ἀχανὲς ἔρημος του ἀπλώνεται καὶ στὰ ὄνειρά μου. Σ' ἓνα τέτοιο ὄνειρο εἶδα τὸ σπίτι μας — τὸν κῆπο, τὸ φράχτη, τὶς γάτες πού τάιζες καὶ πού δὲν ἤμουν ποτὲ σίγουρος ἀν ἦταν οἱ ἴδιες ἢ διαφορετικὲς— καὶ παντοῦ γύρω ὑπῆρχε μονάχα ἡ ἔρημος τοῦ Ἄρη. Ἔπρεπε ν' ἀνοίξω τὴν αὐλόπορτα καὶ δὲν ἤθελα, ὥσπου ξύπνησα μούσκεμα στὸν ἰδρώτα.

Δὲν τὸ συζητοῦμε ποτέ, μὰ πρέπει καὶ οἱ ἄλλοι δύο νὰ βλέπουν παρόμοια ὄνειρα. Κυρίως ὁ Ἴβάν. Καθὼς τὸν παρατηρῶ, ἔχει τύχει νὰ τὸν δῶ νὰ γυρνᾷ ἀπότομα τὸ κεφάλι, σὰν αἰφνιδιασμένος ἀπὸ κάτι. Μένει ἔτσι γιὰ μιὰ στιγμὴ κι ἔπειτα συνεχίζει νὰ κάνει ὅ,τι ἔκανε πρωτύτερα. Φαίνεται σὰν νὰ προσπαθεῖ νὰ ἀντιπαλέψει ἓνα πράγμα. Τὶς ἀναμνήσεις του, πιστεύω.

Κάποια στιγμή ὁ Πιέρ μᾶς ἔδειξε φωτογραφίες ἀπὸ τὸ σπίτι του, τὴ γυναίκα του, τὰ παιδιά τους. Ἦταν γελαστός καὶ μαζὶ κυριευμένος ἀπὸ νοσταλγία. Ἀναρωτήθηκε ἂν θὰ τοὺς ξανάβλεπε ποτέ, μὰ ἔπειτα εἶπε πόσο σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀποστολὴ μας ἐδῶ, μιλώντας πρὸς πολλὸ στὸν ἑαυτό του παρὰ σ' ἐμᾶς. Μᾶς ἐξιστόρησε σκόρπια περιστατικὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ του – χωρὶς εἰρμό, ὅπως τοῦ ῥχονταν στὸ μυαλό. Ἡ μνήμη εἶναι τὸ πιὸ ζωτικὸ ὄργανο γιὰ τὴ ζωὴ μας στὸν Ἄρη, εἶπε. Χάρη στὸν ὑπερεξειγμένο ἰατρικὸ μας ἐξοπλισμὸ καὶ στὴν ἐκπαίδευσή μας στὸ χειρισμὸ του, μπορούμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ περισσότερα προβλήματα ὑγείας. Καί, ἔτσι κι ἄλλιῶς, εἴμαστε ἀπόλυτα ὑγιεῖς καὶ οἱ τρεῖς. Ἄν ἐξασθενήσει ὅμως ἡ μνήμη μας, πού εἶναι ὅ,τι μᾶς δένει μὲ τὴ Γῆ, εἶπε, τότε θὰ ἴμαστε καταδικασμένοι ἐδῶ στὸν Ἄρη. Ὁ Ἰβάν τὸν ἄκουγε χωρὶς νὰ μιλά καὶ στὸ τέλος εἶπε: «Ἡ μνήμη δὲν ἀντικαθιστᾶ ὅ,τι δὲν ὑπάρχει πιά. Εἶναι σύμπτωμα αὐτῆς τῆς ἀπουσίας. Ἀρρώστια».

[...]